

REPUBLIKA HRVATSKA
OPĆINSKI SUD U PAZINU
Franjevačke stube 2
52000 Pazin

P 1413/2019-9

OPĆINSKI SUD U PAZINU
URED PREDSJEDNIKA

Prijedlog za rješenje pitanja važnog za jedinstvenu primjenu prava

U ovoj pravnoj stvari predmet postupka odnosi se na zahtjev tužitelja za isplatu novčane tražbine sa zateznim kamatama zbog toga što je tužitelj kao korisnik kredita isplatio tuženiku (banci) veći iznos od onoga što je trebao platiti prema ugovoru o kreditu.

Tužitelj je istaknuo kako su nepoštene i kao takve ništetne odredbe ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli koja je visinu obveze vezala uz tečaj kune za švicarski franak, a što je pravomoćno presuđeno u postupku povodom tužbe za zaštitu kolektivnih interesa i prava i to presudom Trgovačkog suda u Zagrebu posl. br. P 1401/2012 od 4. srpnja 2013. godine, koja je u odnosu na ova sporna pitanja potvrđena presudama Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske posl. br. Pž 7129/2013-4 od 13. lipnja 2014. godine i posl. br. Pž 6632/2017-10 od 14. lipnja 2018. godine. Na osnovi ništetnih odredbi o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli došlo je do povećanja anuiteta zbog naknadnog povećanja kamatne stope od strane banke i povećanja vrijednosti švicarskog franka u odnosu na kunu. Tužitelj smatra da visinu njegove obveze za cijelo vrijeme trajanja ugovornog odnosa treba utvrditi prema kamatnoj stopi i tečaju kune za švicarski franak važećim u vrijeme sklapanja ugovora te da je zbog povećanja kamatne stope i promjene u tečaju švicarskog franka platio veće iznose od onih koje je trebao platiti.

Tuženik se je usprotivio tužbenom zahtjevu između ostalog iz razloga što su stranke naknadno sklopile sporazum na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine br. 102/15) kojim je izvršena konverzija kredita. Na taj način je umjesto početno ugovorene valutne klauzule u švicarskim francima određena primjena kamatnih stopa koje je banka primjenjivala na kredite iste vrste i trajanja s valutnom klauzulom u eurima. Zbog toga tuženik smatra kako nakon sklapanja sporazuma o konverziji nisu od značaja navedene odluke kojim su utvrđene ništetnim odredbe ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli.

Tužitelj je osporio pravnu relevantnost sporazuma o konverziji jer je utvrđenjem ništetnosti valutne klauzule u švicarskim francima otpala odlučujuća pobuda konvertiranja kredita s valutnom klauzulom u švicarskim francima u kredit s valutnom klauzulom u eurima. Time je u trenutku sklapanja sporazuma o konverziji postojao nesporek oko te odlučujuće pobude koji predstavlja bitan sastojak ugovora.

U prilog svojih navoda tuženik je priložio presudu Općinskog suda u Puli - Pola posl. br. PU P 123/2017-18 od 21. kolovoza 2017. godine, presudu Općinskog suda u Đakovu posl. br. P 198/2019-12 od 7. lipnja 2019. godine, presudu Županijskog suda u Slavonskom Brodu posl. br. Gž 834/2016-2 od 21. srpnja 2016. godine, presudu i rješenje Županijskog suda u Varaždinu posl. br. Gž 1654/2017-3 od 21. studenog 2018. godine te presudu Županijskog suda u Varaždinu posl. br. Gž 1146/2018-2 od 3. siječnja 2019. godine iz kojih proizlazi da su sklapanjem sporazuma o konverziji prestali važiti ugovori o kreditu, pa da tužitelji nemaju pravo potraživati isplatu preplaćenih iznosa zbog ništetnosti ugovornih odredbi iz ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi.

Suprotno tome je u rješenju Županijskog suda u Rijeci posl. br. Gž 505/2017-2 od 3. srpnja 2019. godine navedeno kako konverzija nije od značaja u odnosu na zahtjev tužitelja za isplatu preplaćenih kamata u kreditima s valutnom klauzulom u švicarskim francima do čega je došlo zbog nepoštenog postupanja banaka koje je utvrđeno ništetnim. Činjenica da su stranke sklopile aneks ugovora o kreditu kojim je izvršena konverzija kredita s valutnom klauzulom u švicarskim francima u kredit s valutnom klauzulom u eurima i utvrđen iznos preplate sa sporazumom o isplati, ne znači da je tužiteljima vraćen novčani iznos koji predstavlja razliku između plaćenih ugovornih kamata na temelju ništetne ugovorne odredbe o promjenjivoj kamatnoj stopi i početno ugovorene kamatne stope. Pritom se upućuje na odredbu iz čl. 323. st. 1. Zakona o obveznim odnosima prema kojoj je u slučaju ništetnosti svaka ugovorna strana dužna vratiti drugoj sve što je primila na temelju takvog ugovora.

Isto tako iz rješenja Županijskog suda u Rijeci posl. br. Gž 1418/2017-2 od 10. lipnja 2019. godine proizlazi kako sklapanjem sporazuma o konverziji nije prestala postojati pravna osnova na temelju koje bi tuženik bio dužan tužiteljici isplatiti ranije eventualno preplaćene iznose. Osim toga sklapanjem sporazuma o konverziji nije moglo doći do valjane obnove ako je ugovorna odredba o promjenjivoj kamatnoj stopi bila ništetna.

U rješenju Vrhovnog suda Republike Hrvatske posl. br. Rev 2868/2018-2 od 12. veljače 2019. godine iznijeto je kako činjenica da su stranke sklopile dodatak ugovoru o kreditu na temelju Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditu (Narodne novine br. 102/15) – konverzija kredita u kredit uz valutnu klauzulu u eurima – kojim su izmijenile njegove odredbe u pogledu valutne obveze, kamatne stope i iznosa preostale neotplaćene glavnice kredita te je postignut sporazum o raspolaganju pretplatom, ne znači da je korisnica kredita izgubila pravni interes za utvrđenje da su pojedine odredbe ugovora o kreditu ništetne. Ništetnost nastupa po samom zakonu i nastaje od samog trenutka sklapanja pravnog posla pri čemu ništetan ugovor ne postaje valjan ni kad uzrok ništetnosti naknadno nestane, osim ako je zabrana manjeg značaja, a ugovor je u cijelosti ispunjen.

U ovoj referadi br. 5. je osim navedenog predmeta zaprimljeno još 20 istovrsnih predmeta koji se vode između tužitelja kao potrošača i banaka u kojima se postavlja pitanje valjanosti odnosno pravnih učinaka naknadno ugovorene konverzije. U većini tih predmeta ističe se da je konverzija bila vezana uz valutu švicarskog franka kao odlučujuća pobuda sklapanja ugovora o konverziji te da je utvrđenjem ništetnosti valutne klauzule u švicarskim

francima otpala odlučujuća pobuda konvertiranja kredita simulacijom kredita s valutnom klauzulom u švicarskim francima u kredit s valutnom klauzulom u eurima, pa da je u trenutku konverzije postojao nesporazum stranaka oko navedene odlučujuće pobude konvertiranja kredita.

Osim toga u pojedinim predmetima su tužitelji istakli kako provođenjem konverzije ugovorne strane nisu mogle konvalidirati ništetne odredbe ugovora. Niti obnovom, niti konverzijom se ne otklanjaju uzroci ništetnosti odnosno ništetan ugovor i njegove ništetne odredbe ne konvalidiraju. Ako su ništetne odredbe osnovnog ugovora, ništetni su i svi njegovi dodaci jer se ništetnost utvrđuje ex tunc. Konvertiranjem nije otklonjena neravnoteža u pravima i obvezama ugovornih strana, niti je postignuta zaštita tužitelja kao potrošača.

U odnosu na sporazume o konverziji ugovora o kreditima sklopljenim prema Zakonu o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine br. 102/15) postoji različita sudska praksa, a radi se o pitanju od odlučnog značaja za veći broj sličnih predmeta. Pritom se u svim predmetima postavlja pitanje da li su ti sporazumi pravno valjani odnosno da li proizvode pravne učinke. Zbog različitosti dosadašnje sudske prakse i brojnosti predmeta odgovor na to pitanje je važan za osiguranje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni.

Slijedom navedenog postavlja se sljedeće pitanje važno za jedinstvenu primjenu prava:

da li je sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (Narodne novine br. 102/15) nepostojeći ili ništetan u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli.

U Pazinu dana 20. rujna 2019. godine.

Sudac
mr. sc. Emanuel Radolović

